

Pozneje so se okoliščine tako izpremenile, da je prišla zopet nazaj v graščino v staro službo; z njo je prišla tudi stara sreča za grasko gospodo in ubožce v okolici. Umrla je v 47. letu svoje dobe l. 1313. — Kaj pomenijo grablje in srp na sliki, je pač jasno iz povedanih dogodkov.

BERAČ GOLOB.

(Vaška slika.)

Solnce se je nižalo vedno bolj. Že se je približalo hribu svetega Marka, da zatone. Že se je poslavljalo od podružnice in poljubovalo z zadnjimi žarki jabolko in križ stolpa, da sta se bleščala kakor goreča. Lezlo je solnce vedno nižje in nižje; zadnji žarek je zatrepetal na zlatem jabolku, nato pa izginil med visokimi jagnedi kdovekam . . .

Gospodinje so prihajale od dela domov in kurile za večerjo. Bel, tanek dim se je dvigal iz dimnikov v dolgih zavitih vijugah in se spajal nad vasico v lahek oblaček.

Možje, gospodarji, so se zbrali pod Kališčarjevim oknom v hladu košate lipe, ki stoji sredi Gorenje vasi. Med možmi tudi oče župan. Par možakarjev je kadilo iz dolgih, mogočnih pip, drugi iz malih, drobnih vivčkov. Rus pa, ki je bil še mlad gospodar, si je napalil drobno cigareto.

„Možje, tlaka bo,“ reče župan.

„Kakšna?“ vprašajo vsi.

„I, pot v goro bo treba popraviti. Zadnja ploha jo je razdrila tako, da ni mogoče pripeljati voza domov. Kdaj naj gremo popravljat?“

„I, kar ta teden, ki pride, ali ne,“ svetuje mu Jakelj.

„Počakajmo še en teden, da bo Križman speljal tiste hlode, ki jih je kupil od Vogala. On ni iz naše vasi, naj vozi po grdem,“ dodene Kozina.

„I, misliš, da Križman lahko vozi po taki grdi poti?“ ga ovrže Koren, ki je bil s Križmanom nekaj v sorodu.

„Če prej gremo, boljše je! Mi bomo tudi morali voziti iz gore. Kar prihodnji teden naredimo tlako,“ svetuje Marinar.

„Jaz bom kar razpisal list, da je prihodnji teden tlaka in ga razposlal po hišah,“ zaključi župan.

Eni, ki so bili zadovoljni, so pritrjevali; drugi molčali. Kaj so hoteli? Beseda je pala, in oče župan so jo rekli.

Pri vodnjaku so se smejala dekleta z zvonkim smehom. Nastrezale so vodo v bele škafe in se pričkale, katera jo bo prej nastregla.

Otroci pa so se zbrali prav na cesti in se igrali „ringaraja“. Stopili so v velik kolobar, prijeli se za roke, se zavrteli in zapeli:

„Siničica, trosičica
rdeča ima ličica.
S parkeljčki je kruh mesila,
z repkom ga je pa vsadila,
tralala, hopsasa!“

Ko pripojijo do konca, jo pa začno zopet iznova.

Kar naenkrat pa se ustavi kolobar, in vsa deca obuje moža in vpije: „Oj Golob, Golob, odkje pa, Golob?“

„S Hrvaškega,“ odgovori možiček.

„Jââ, iz Hrvače, ne pa s Hrvaškega,“ mu oporekajo vsi.

„No pa iz Hrvače,“ odgovori zopet možiček. — Hrvača je sosednja vas z Gorenjo vasjo.

„Stric, ali mi daste ‚šnofat‘?“ ga poprosi Majerčen Janezek.

„Kaj, palico?“ vpraša Golob.

„Ne, tobak,“ odgovori ta.

„Pa imaš nos?“ ga vpraša Golob, vzame škatljico iz žepa, jo potrka s palcem, odpre in ponudi dečku.

Deček je vzame en „štupec“, noslja seveda ne, ker bi mu pritekale solze. Tudi drugi dečki prosijo Goloba, naj jim da „šnofat“, in vsi dobé.

Nato gre Golob, otroci pa za njim.

„Dober večer, možje; ali daste kaj za muziko,“ vpraša možake.

„No pa naredi eno, pa lepo,“ reko oče župan. Golob postavi gramofon na klopčico, in kar se začuje poskočna koračnica po tihi vasi.

Golob ni bil kar navaden berač. On ni nosil lajne. Kaj še! Imel je gramofon. Starega, potrtega je kupil — ne vem od koga — in ga je sam popravil. Zato se je sam rad imenoval „cesar beračev“. Tudi ni jemal po krajcarju. Groš za „eno muziko“! Drugače se sploh oglasil ni. Tudi je popravljajl ure. Sicer ne vem, ali je šla ura prej ali potlej bolje, ko jo je on dobil v roke. Kar pa je bilo največ, in na kar je bil — poleg gramofona — najbolj ponosen, je bila njegova velika spretnost pri lovljenju polhov. Res ni se zastonj govorilo, da ga ni pod farnim zvonom boljšega polšjega lovca, kakor je Golob.

Gramofon se je ustavil. Župan je segel v žep in dal Golobu svetel grošek.

„Bog plati,“ se je zahvalil berač. „Sicer sem ga pa zaslužil,“ je pristavil polglasno. „No, ali naj še eno? ‚Stoji, stoji Ljubljana‘? Ali pa tisto: ‚Fantje po polj gredo‘?“

„Koliko pa hočeš za en pot? Tri krajcarje ti dam,“ reče Rus.

„Tri krajcarje! Saj nimam lajne. Lajnarja lahko odpraviš z enim krajcarjem. Jaz ne igram drugače kakor za „bel sold“. — Jaz sem cesar beračev in imam gosposko reč,“ se razhudi Golob in pokaže pri tem na gramofon.

„Golob? Kako je bilo pa takrat, ko si bil pri turškem sultanu?“ ga vpraša župan.

„I, k njemu sem prišel, pa sem mu rekel: Dober dan,“ hiti Golob. „Pa me je vprašal: Kaj hočeš? Jaz sem mu pa rekel: Desetak. Pa mi ga je dal.“

„Kaj si pa potem naredil,“ ga vpraša zopet Rus.

„I, kaj čem narediti. ‚Zbogom voščim‘, sem rekel, pa sem šel. Mislil sem si pa: saj ni neumen tisti, ki vzame, ampak tisti, ki daje.“

Možje so se smijali, Golob pa je snel trobento od gramofona, si pripasal škrinjico čez ramo, trobento pa v roko in je šel . . .

Bogumil Gorenjko.

